

MÀSTER EN ESTUDIS DE DONES, GÈNERE I CIUTADANIA

PLA DOCENT PRESENCIAL

MATÈRIA 1: FONAMENTS DE L'ANÀLISI FEMINISTA

ASSIGNATURA: ANÀLISI FEMINISTA DEL DRET

CODI: 568985

SEMESTRE: 1

CRÈDITS: 5 crèdits ECTS

1. Competències

L'assignatura està pensada per a que els/les estudiants que la segueixin, independentment de quina sigui la seva carrera i la seva orientació professional, adquireixin a) un coneixement bàsic del dret des d'una perspectiva crítica feminista b) els instruments teòrics necessaris per entendre la importància i l'impacte del dret a la vida de les dones c) coneixements bàsics d'alguns camps jurídics d'especial interès per a la vida de les dones: bioètica i dret internacional.

2. Objectius

2.1 Coneixements

Aquesta assignatura es proposa oferir una reflexió feminista sobre el paper del dret a la vida de les dones. Els coneixements a impartir versaran sobre:

- a) Qüestions teòriques bàsiques del dret des d'un punt de vista feminista,
- b) Alguns dels debats actuals de la bioètica, com exemples de regulació jurídica d'especial impacte a la vida de les dones

- c) Els sistemes internacional i europeu de protecció dels drets de les dones, donant a conèixer els principals instruments normatius i les pràctiques seguides per les institucions internacionals i europees.
- d) Les bases conceptuals dels mecanismes socio-jurídics que permeten entendre el fonament de les polítiques d'igualtat des d'una perspectiva internacional i europea.

2.2 Habilitats, destreses

Capacitat analítica i sintètica. Anàlisi de textos. Lectura jurídica bàsica. Contextualització històrica i geogràfica de cada un dels instruments legals estudiats.

2.3 Actituds, valors i normes

La participació activa dels/les estudiants és un requisit imprescindible pel bon funcionament de l'assignatura i és un element molt rellevant en l'avaluació. Per a això es requereix l'assistència habitual i puntual, la lectura de la bibliografia requerida per a cada sessió, la intervenció en els debats i la preparació de les activitats assenyalades per a cada tema, així com l'elaboració i presentació dels treballs en les dates previstes.

3. Temari

Introducció - Dret i Gènere: la necessitat d'una crítica feminista al dret

Bloc 1.- Drets sexuals i reproductius

Bloc 2.- Tècniques de reproducció assistida i biotecnologia

Bloc 3.- Els drets de les dones a l'àmbit internacional

Bloc 4.- Les polítiques d'igualtat a la Unió europea

4. Dedicació

- Classes magistrals, debats i seminaris (presencial): 30 hores

- Treball tutelat/ dirigit: 10 hores (s'inclou tutories individuals/col·lectives i treball de l'estudiant sota la supervisió del professorat)

- Treball/Aprenentatge autònom: 85 hores

Hores totals de dedicació a l'assignatura (5 crèdits): 125 hores

5. Metodologia

Docència impartida pel professorat. És obligatòria l'assistència a un 80% de les classes teòriques. Conjuntament amb l'explicació teòrica es plantejaran problemàtiques entorn la matèria presentades per la professora que es debatran en les classes teòriques.

Guies de lectura presentades per les professores i realitzades per l'alumnat.

Tutories individuals i/o col·lectives, si s'escau, per tal d'orientar les guies de lectura i el treball de l'alumne.

Tots els materials necessaris per desenvolupar les diverses activitats la professora indicarà com aconseguir-los o estaran ubicats al campus virtual de l'assignatura.

6. Tutories

Les tutories s'establiran en el programa de l'assignatura.

7. Avaluació

Avaluació continuada

És obligatòria l'assistència a un mínim del 80% de les classes per a poder fer l'avaluació continuada de les assignatures. Les persones que no puguin garantir aquesta assistència han de sol·licitar avaluació única dins del termini previst.

El sistema d'avaluació serà el mateix per a tots els temes del programa. L'avaluació de cada un dels temes inclourà l'entrega d'un treball basat en les lectures obligatòries, les lectures complementàries i voluntàries i

el contingut de les classes impartides pel professorat (100% del total de la nota). Es facilitarà a l'alumnat un qüestionari per a donar suport l'anàlisi de contingut de les lectures obligatòries. El treball corresponent a cada tema consistirà en la resposta a una sèrie de preguntes que s'entregarà a l'alumnat a les sessions corresponents. Per tant, el total de les activitats escrites serà de 4.

La qualificació final és la mitjana de les qualificacions obtingudes a cada tema.

Avaluació única:

D'acord amb les normes del màster, existeix una data límit –la mateixa per a totes les assignatures- per a la sol·licitud d'avaluació única. L'alumne/a ha de sol·licitar-la en els 20 dies següents a l'inici del quadrimestre. La informació i el formulari el podrà trobar l'alumnat a la web del màster.

L'avaluació única consistirà en realitzar els mateixos treballs que en l'avaluació continuada més un treball extra que es fixarà en cada cas.

Reavaluació

En cas de suspendre l'assignatura, l'alumnat pot optar a reavaluació, segons ho estableix la normativa UB. La Facultat de Geografia i Història de la UB fixa les dates de dita reavaluació.

8. Bibliografia i fonts

Blocs 1 i 2:

Maria Casado (ed.) (1996): *Materiales de Bioética y Derecho*, Cedecs, Barcelona.

Gaia MARSICO (2003): *Bioética: voces de mujeres*, Ed. Narcea. Madrid

ESCOBAR ROCA (1998): "La objeción de conciencia del personal sanitario" en Maria CASADO (ed.) *Bioética, Derecho y Sociedad*, Trotta, Barcelona.

Ronald DWORKIN (1994): *El dominio de la vida: una discusión acerca del aborto, la eutanasia y la libertad individual*, Ariel, Barcelona.

John FINNIS et al. (1983): *Debates sobre el aborto: cinco ensayos de filosofía moral*, Madrid, Cátedra.

Patricia LAURENZO (2005): *El aborto en la legislación española: una reforma necesaria*, Fundación Alternativa.

Alfonso RUIZ DE MIGUEL (1990): *El aborto: problemas constitucionales*, Madrid, Centro de Estudios Constitucionales.

Sara BERBEL y María Teresa PI-SUNYER (2001): *El cuerpo silenciado. Una aproximación a la identidad femenina*, Viena Ediciones, Barcelona.

Gisela BOCK y Pat THANE (ed.) (1991): *Maternidad y políticas de género*, Ediciones Cátedra, Madrid

Angeles DE LA CONCHA y Raquel OSBORNE (coords) (2004): *Las mujeres y los niños primero. Discursos de la maternidad*, Icaria Editorial, Barcelona

Ana I. MARRADES PUIG (2002): *Luces y sombras del derecho a la maternidad. Análisis jurídico de su reconocimiento*, Universitat de Valencia, Valencia.

Adrienne RICH (1996): *Nacida de mujer. La maternidad como experiencia e institución*, Cátedra: Instituto de la Mujer, Madrid (ed. or. 1976)

Itziar ALKORTA (2003): *Regulación jurídica de la Medicina Reproductiva*, Aranzadi, Navarra.

Lynda BIRKE, Susan HIMMELWEIT, Gail VINES (1992): *El niño de mañana: tecnologías reproductoras en los años 90*, Pomares-Corredor, Barcelona.

Ley 14 / 2006, de 26 de mayo, sobre técnicas de reproducción asistida.

Carlos María CASABONA (1999): *La eugenesia hoy*, Catedra Interuniversitaria BBVA, Granada.

Maria CASADO y Roser GONZALEZ (eds) (1999): *Los retos de la genética en el siglo XXI. Genética y bioética*, Ed. Universidad de Barcelona, Barcelona.

Ley 14/2007, de 3 de Julio, de Investigación Biomédica.

Bloc 3:

Askin, K., Koenig, D. (eds.), *Women and International Human Rights Law*, vols. 1-2, 1999.

Bustelo, Marta, "CEDAW at the Crossroads", en Alston, P., Crawford, J. (eds.), *The Future of UN Human Rights Treaty Monitoring*, 2000.

Chamberlain Bolaño, C., "La Convención CEDAW: conociendo los derechos de la mujer, un primer paso para su defensa", *Revista Jurídica de la Universidad Autónoma de Madrid*, nº 10, 2004, pp. 35-51.

Convención sobre la eliminación de todas las formas de discriminación contra la mujer (CEDAW) y Protocolo facultativo, www.un.org/womewatch/daw/cedaw

Zwingel, Susanne, *How do international women's rights norms become effective in domestic contexts? An analysis of the Convention on the Elimination all Forms of Discrimination against Women (CEDAW)*, Bochum, 2005

<http://www.un.org/womenwatch>

Bloc 4:

Ellis, E., "The recent jurisprudence of the Court of Justice in the field of sex equality", *Common Market Law Review*, vol. 37, 2000.

Elman, R.A., *Sexual Politics and the European Union. The New Feminist Challenge*, Berghahn Books, 1996.

Hoskyns, C., *Integrating Gender: Women, Law and Politics in the European Union*, Verso, Londres-Nueva York, 1996.

Lombardo, E., "La política de género de la UE: ¿atrapada en el 'dilema de Wollstonecraft'?", en García Inda, A., Lombardo, E. (coord.), *Género y derechos humanos*, Mira editores, Zaragoza, 2002.

Lirola, I., Rodríguez, I., "La integración de la perspectiva de género en la Unión europea", *Anuario de Derecho Europeo*, 2, 2002.

Peral Fernández, L., "Concepto de sexo y discriminación por razón de sexo en el derecho social comunitario europeo: la contradictoria sentencia del Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas en el asunto Grant respecto de su jurisprudencia en el asunto P./S.", *Derechos y Libertades*, nº 8, 2000.

Pollack, M., Hafner-Burton, E., *Mainstreaming Gender in the European Union*, Harvard Jean Monnet Working Paper 2/2000.

Rossilli, M., (coord.), *Políticas de género en la Unión Europea*, Narcea, 2001.

Valenciano, E., “La igualdad de género y la defensa de los derechos de las mujeres en la Unión Europea tras el Tratado de Amsterdam”, en García Inda, A., Lombardo, E. (coord.), *Género y derechos humanos*, Mira editores, Zaragoza, 2002.

Vilà Costa, B., “De la igualdad hombre-mujer al gender mainstream: más de tres décadas de batallas judiciales y planes de acción. Una experiencia a compartir con Latinoamérica”, en Aldecoa, F., Forner, J., (coords.), *La cohesión social en Iberoamerica*, Marcial Pons, 2008, pp. 443-454.